

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА ТА ЛІНГВІСТИКИ**

Кафедра славістичної філології, педагогіки та методики викладання

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ АСПРАНТІВ – ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ
«СУЧАСНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	10 ПРИРОДНИЧІ НАУКИ
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	101 ЕКОЛОГІЯ
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ
ФАКУЛЬТЕТ	ЕКОЛОГІЧНИЙ

Біла Церква-2023

Робоча програма з навчальної дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі» для здобувачів вищої освіти екологічного факультету за спеціальністю 101 «Екологія», третій рівень вищої освіти / Укладач О.О. Дем'яненко. Біла Церква: БНАУ, 2023. 17 с.

Розробник: О.О. Дем'яненко, канд. пед. наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри славістичної філології, педагогіки та методики викладання (протокол 1 від 28.08. 2023 р.)

В.о. завідувача кафедри славістичної
філології, педагогіки та
методики викладання, доцент

С.Г. Погоріла

Схвалено науково-методичною комісією екологічного факультету
(Протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Голова науково-методичної комісії
екологічного факультету,
професор

О.М. Мельниченко

Гарант ОНП, професор

В.І. Дубовий

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	7
4. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	7
5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	11
7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	12
8. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	12
9. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	15
10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	16

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

За навчальним планом 2023/2024 навчального року на вивчення дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі» для здобувачів вищої освіти 3 рівня денної форми навчання передбачено 60 академічних годин (2 кредити ECTS), у т.ч. аудиторних – 30 годин (10/20 – на лекційні й практичні заняття), самостійна робота студентів – 30 години, з яких на підготовку і захист індивідуального науково-дослідницького завдання виділено 4 год.

Мета вивчення дисципліни: формування у здобувачів вищої освіти третього рівня цілісної та логічно-послідовної системи знань про особливості сучасної підготовки кадрів вищої кваліфікації, розкриття концепції, основ методології, теорії на основі зіставлення традиційної та інноваційної методики викладання навчальних дисциплін у системі вищої освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

- *опанувати* матеріал про теоретичні засади викладання навчальних дисциплін у системі вищої освіти, ключові поняття, категорії, методи, технології викладання у вищій школі;
- *з'ясувати* місце методичної науки у системі наук;
- *формувати* загальне уявлення про методику викладання у вищій школі як навчальну дисципліну, її мету і завдання;
- *розглянути* особливості інноваційних методів викладання у вищій школі, зокрема активних, інтерактивних, у тому числі – ефективних у системі неформальної освіти дорослих;
- *з'ясувати* методичні основи викладання навчальних дисциплін в умовах гібридної освіти та моделей очного, змішаного й дистанційного навчання здобувачів вищої освіти третього рівня;
- *набути* практичних навичок аналізу й оцінки якості освітнього процесу за критеріями європейського освітнього простору;
- *апробувати* інноваційні прийоми і форми організації навчання, що застосовуються в системі викладання навчальних дисциплін;
- *розвивати* у здобувачів освіти третього рівня особисті якості майбутнього викладача, лектора, тьютора, фасилітатора;
- *виховувати* усвідомлення значущості самоосвіти й професійного розвитку «впродовж життя».

Мета і завдання передбачають набуття таких знань і вмінь:

Знання	Уміння
<p>Дидактика вищої школи. Педагогічна інноватика. Андрагогіка. Ефективні презентації.</p>	<p>Систематизувати й класифікувати інформацію про дидактичні засади і сучасні методи навчання дорослих, спрямовані на ефективну і креативну презентацію результатів наукового дослідження.</p>
<p>Наукові інформаційні ресурси. Творчий проект</p>	<p>Готувати творчий проект (ІНДЗ) з розроблення фахового навчального заняття/ або/ виступу на науковій конференції</p>

Творчий науковий проєкт та етапи його підготовки	Готувати і захищати власний проєкт у формі презентації/ виступу
Моделювання сучасної освітньої діяльності: дидактико-психологічні аспекти. Інноваційні технології в освіті. Медіаосвіта. Гібридна освіта. Навчальний тренінг. Методи і стратегії навчання дорослих. Освіта впродовж життя.	Демонструвати методичну та ІКТ-компетентність під час обговорення актуальних фахових питань у навчальній ситуації. Застосовувати сучасні методи навчання онлайн, офлайн і за змішаною формою. Виконувати кейсові завдання фахового змісту, оперуючи різними електронними засобами навчання
Інтерактивні технології навчання. Прийоми і стратегії технології критичного мислення (дискусія, дебати, мозковий штурм, акваріум)	Моделювати проведення інтерактивних форм роботи зі студентами
Академічна доброчесність, принципи і технології її дотримання	Усвідомлювати й дотримуватися політики освітньо-наукової діяльності на основі Європейських норма і правил функціонування вищої освіти в країнах Болонського процесу

2. ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Зміст навчальної дисципліни відповідає *інтегральній компетентності* третього (освітньо-наукового) рівня Стандарту вищої освіти України, галузі знань 10 – Природничі науки, спеціальності 101 «Екологія», введеному в дію наказом МОН України від 23.12.2021 р. № 1421:

- *Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики, застосовувати сучасні методології наукової та науково-педагогічної діяльності, здійснювати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.*

Співставлення між собою загальних та спеціальних (фахових, предметних) компетентностей з результатами навчання, набутими в результаті вивчення дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі», а також з відповідними показниками Стандарту показано в таблиці 1.

Таблиця 1. Відповідність результатів навчання і компетентностей, набутих у ході вивчення навчальної дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі», Стандарту вищої освіти України (2021)

<i>Результати навчання за Стандартом</i>	<i>Загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності за Стандартом</i>
РН03. Вільно презентувати та обговорювати державною та іноземною мовами з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, наукові та прикладні проблеми з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.	ЗК02. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.
РН04. Розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни, дотичні до предметної області екології у закладах вищої освіти	СК05. Здатність застосовувати сучасні інструменти, електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, зокрема для моделювання процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері екології, охорони природи та раціонального природокористування. СК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.

<p>PH07. Мати сучасні концептуальні знання та високий методологічний рівень у сфері екології та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень</p>	<p>ZK02. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового та загальнокультурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. SK06. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p>
---	--

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Підґрунтям для ефективного оволодіння навчальною дисципліною є усвідомлення власної професійної здатності до навчання фахівців у сфері екології, яка передбачає оволодіння сукупністю певних дидактико-методичних засад освітнього процесу у сучасній вищій школі.

Також опорою може бути попереднє опанування дисциплін соціально-гуманітарного спрямування:

OK 02.	Філософія науки
OK 03.	Методологія наукових досліджень

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно із навчальним планом на 2023/2024 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Сучасні методи викладання у вищій школі» для денної форми навчання виділено: всього – 60 академічних годин, у т.ч. аудиторних – 30 годин (лекції – 10, практичні заняття – 20); самостійна робота аспірантів – 30 години.

Академічних кредитів ECTS – 2, у т.ч. на аудиторні роботи (підготовка до лекцій, практичні завдання і проєкти, контрольні заходи) – 1 кредит, на самостійну роботу аспірантів – 1 кредит.

Поточний контроль засвоєного матеріалу здійснюється шляхом участі в навчальній дискусії, виконання творчих завдань, самостійної роботи, тестування. Рубіжне оцінювання передбачає захист модуля у тестовій формі. Підсумковий контроль – заліковий – включає захист проєкту.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено у таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 2	галузь знань 10 «Природничі науки»	<i>Рік підготовки:</i>
Змістових модулів – 2	спеціальність: 101 «Екологія»	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>проект</u> за вибором аспіранта		<i>Семестр</i>
Загальна кількість академічних годин – 60		3-й
		<i>Лекції</i>
		10
		<i>Практичні</i>
		20
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 2	третій (доктор філософії) рівень вищої освіти	<i>Самостійна робота (у т.ч. – на виконання ІНДЗ)</i>
		30
		Індивідуальні завдання: 4*
		Навчальна практика: не передбачена
		Підсумковий контроль: <i>залік</i>

5. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Лекції

№ з/п	Тема і зміст лекцій	К-сть год.
Змістовий модуль 1. «Теоретико-методологічні основи методики викладання у вищій школі»		
1	Мета і завдання курсу «СМВ у ВШ» у системі підготовки освітньо-наукових кадрів у сфері природничих наук. Європейська освітня інтеграція. Болонський процес і освіта в Україні. Академічна доброчесність: принципи, умови	2

	дотримання, правила наукової діяльності	
Змістовий модуль 2. «Організаційно-управлінські аспекти освітнього процесу в системі вищої школи»		
2	Дидактичні методи навчання: традиційні класифікації, прийоми, нові стратегії і моделі навчання. Методологічні та методичні основи викладання у вищій школі. Види навчальних занять, їхні функції та класифікації. Контроль, його мета і функції.	2
3	Продуктивні методи навчання та інноваційні педагогічні технології. Андрагогічний підхід в освіті. Освіта «впродовж життя»	2
4	Образ викладача сучасного закладу вищої освіти. Його роль у контексті реформування вищої освіти	2
5	Види оцінювання та контролю. Моніторинг якості освіти. Управління навчально-творчою діяльністю студентів: організаційний, психолого-педагогічний та методичні аспекти	2
Всього годин		10

5.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть год.
1	З історії педагогічної думки. Принципи і підходи в освіті.	2
2	Методи педагогіки вищої школи: сучасні обґрунтування класичних дидактичних теорій. Моделі навчання: очна, дистанційна, змішана. Сценарій «перевернутого класу»	2
3	Роль кафедри в управлінні навчальним процесом. Програмно-методичні аспекти викладання у ВШ. Композиційна структура навчального заняття відповідно до типології: лекція, практичне та семінарське заняття, лабораторне, навчальна (або/та виробнича) практика	2
4	Традиційна методика та інноваційні форми організації занять Організація аудиторної роботи зі студентами/ заняття дистанційно	2
5	Студент в умовах компетентнісної вищої освіти. Типології психолого-педагогічного образу студента вищої школи. Андрагогічний підхід в освіті	2
3	Активні та інтерактивні методи навчання у вищій школі. Досвід неформальної освіти у вищій школі. Захист проєктів	4
4	Викладач очима студентів. Типології психолого-педагогічного образу викладача вищої школи.	2

5	Методика організації проектної діяльності студентів у контексті компетентнісної вищої освіти. Захист проєктів	4
Всього годин		20

5.3. Самостійна робота аспіранта (СРА)

№ з/п	Назва теми	Кількість год.
Змістовий модуль 1. «Теоретико-методологічні основи методики викладання у вищій школі»		
1	Опрацювання літератури та нормативних документів з пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку вищої освіти в Україні. <i>Теоретичні завдання:</i> - Проблеми вищої школи та шляхи їх вирішення (критичний аналіз відеоматеріалів). - Структура навчання у вищій школі (у формі візуального узагальнення – схема, таблиця, інфографіка тощо)	4
2	Добір і самостійне опрацювання джерел з історії педагогіки за вибором здобувачів освіти. Вивчення структури педагогічної системи у закладі вищої освіти з кінця ХХ століття (дидактичні посібники). Вивчення організаційних форм навчання, сучасні технології навчання, технології E-learning. Опрацювання графіків, робочих програм і навчально-методичних матеріалів, силабусів тощо за напрямом підготовки (з Інтернет-джерел). *** Вивчення додаткового матеріалу щодо стану студентської молоді в Україні, характеристик студентоцентрованого підходу, студентського самоврядування. <i>Практичні завдання:</i> - розроблення технологічної карти навчального заняття з фаху з урахуванням принципу студентоцентрованості; - складання інформаційної картки-силабуса обраної навчальної дисципліни.	4
Змістовий модуль 2. «Організаційно-управлінські аспекти освітнього процесу в системі вищої школи»		
3	<i>Дослідницькі завдання:</i> - Розроблення 100-бальної системи оцінювання діяльності студента у процесі вивчення навчальної дисципліни. - Підготовка сценарію проведення фрагменту навчального	4

	заняття перед аудиторією (міні-лекція, фрагмент практичного чи семінарського заняття).	
4	Технології і засоби комунікації викладача і студентів у дистанційному та змішаному режимах. <i>Практичне завдання:</i> Пошук і впровадження освітніх інновацій (за вибором) у викладацьку практику: демонстрація засобів інноваційних педагогічних технологій в аудиторії/відеорежимі	6
5	<i>Самодіагностика</i> як викладача (за І.Юсуповим та М.Курвітс). Опрацювання джерел щодо когнітивного, соціально-конструктивістського, біхевіористичного та гуманістичного підходів в освіті	6
6	<i>Практичні завдання</i> з розроблення дидактичних ігор, засобів візуалізації навчального матеріалу, спрямованих на активізацію пізнавально-творчої діяльності студентів. Підготовка завдань для проведення підсумкового дидактичного квесту в аудиторії.	6
Разом		30

Примітка щодо ІНДЗ: у розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання ІНДЗ (*4 год.). Завдання передбачає підготовку і захист змодельованого фахового заняття з використанням інноваційних методів навчання. Проєкт у форматі медіатексту (презентації, постера, ментальної карти, відеозапису тощо) захищається аспірантом очно або дистанційно.

Під час захисту передбачено обговорення питань:

- навчальна дисципліна, її місце в освітньому процесі;
- навчальне заняття: тема, форма проведення і місце в темі/модулі, варіанти проведення в умовах гібридної освіти;
- використані методи і прийоми, інноваційні технології, обладнання і засоби активізації взаємодії студентів і викладача;
- рекомендації, очікувані результати і форми контролю з огляду на принципи академічної доброчесності;
- джерела, інформаційні ресурси, використана література.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У системі вивчення дисципліни використовується комплекс методів навчання: від пояснювально-ілюстративного та репродуктивного – до максимально продуктивних – проблемного, евристичного та дослідницько-пошукового.

Основною організаційною формою навчання є лекційні та практичні заняття. Передбачені програмою навчальні заняття повноцінно реалізують

мету студентоцентрованого навчання – активізувати пізнавально-творчу діяльність аспірантів, організувати суб'єктно-суб'єктну взаємодію. Тому під час їх проведення використовуються елементи і прийоми: критичного мислення, рефлексії, дискусії, мозкового штурму, навчального тренінгу, колаборативного навчання, медіаосвіти тощо.

- *В умовах змішаної та дистанційної моделей навчання, коли взаємодія з викладачем відбувається за допомогою застосунків Zoom/ Google Meet/ Telegram для відеоконференцій і онлайн трансляцій, для виконання самостійних дослідницьких і підсумкових тестових завдань - файлообмінних соціальних мереж Telegram, Viber, інтерактивна складова навчання аспірантів доповнюється іншими застосунками для формувального оцінювання : інтерактивна дошка Padlet, google-форми для опитувань, Mentimeter тощо.*

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з навчальної дисципліни включає *поточне, тематичне оцінювання* (з тем, визначених для аудиторного обговорення і самостійного опрацювання), модульний контроль.

Поточний і тематичний контроль передбачає оцінювання:

- результатів аналізу навчально-методичних і довідкових матеріалів;
- участі в дискусії під час лекційних занять;
- підготовки виступу до практичних занять із презентацією (чи без);
- підготовки індивідуальних завдань і проєктів за вибором аспірантів;
- виконання творчих завдань на основі перегляду лекцій іноземною мовою з теми обговорення тощо.

Модульний контроль проводиться у тестовій комбінованій формі (комп'ютерне чи на паперових носіях) та виконання проєктного/творчого завдання (усно/письмово). Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється аспірантам у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

По завершенню відбувається захист авторських проєктів. *Підсумковий контроль* – залік.

8. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Бали за лекційне заняття враховують такі показники: активність участі у дискусії, самостійна підготовка виступу-презентації, опрацювання додаткового матеріалу з теми.

Бали на практичному занятті аспірант отримує за виконані практичні завдання, опрацювання джерел, командні проєкти, презентації, активність під час дискусій.

Бали за самостійну роботу враховують: виконання дослідницьких і творчих завдань індивідуально й колективно, результативну практичну роботу

в групі, опрацювання навчально-методичних і довідкових джерел, аналіз медіатекстів, виконання і захист проєктів, презентації, активність самостійної пошукової роботи.

Під час модульного контролю передбачені комплексні засоби оцінювання (усно й письмово, під час виконання тестових завдань, дослідницьких і творчих, захисту проєктів тощо), у тому числі комп'ютерно орієнтовані.

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою критеріальною шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за 4-рівневою шкалою

Показники, бал	Критерії оцінювання
«Відмінно», 5	Завдання виконано у повній мірі. Здобувач вищої освіти демонструє вміння аналізувати і оцінювати психолого-педагогічне і методичне явище, процеси, при цьому застосовує методи індукції та дедукції, узагальнення у ході аналізу конкретних ситуацій, вміє робити самостійні висновки, інтерпретувати й критично осмислювати, обґрунтувати свої твердження.
«Добре», 4	Завдання у цілому виконано 75 % обсягу, проте є певні недоліки у виконанні роботи – ознаки неповноти, недостатньої аналітичності та критичності, фактичні помилки, недостатність розуміння опрацьованого матеріалу. Здобувач вищої освіти здебільшого виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, робити самостійні висновки.
«Задовільно», 3	Завдань виконано частково, не більше ніж на 55%. Подаються розрізнені факти, називаються психолого-педагогічні та методичні явища, однак слабо виявлено при цьому здатність аналізувати й інтерпретувати опрацьований матеріал. Здобувач вищої освіти не повною мірою орієнтується у виявлених фактах, недостатньо обґрунтовує твердження та висновки.
«Незадовільно», 2	Здобувач вищої освіти не виконав 55% завдання. Порушено факти, виявлено невміння аналізувати дидактико-методичні явища, факти, події, нездатність робити самостійні висновки та їх обґрунтувати.

Підсумковий бал з навчальної дисципліни обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих аспірантом оцінок і переводиться у 100-бальну шкалу за формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times max Пк}{5}$$
, де БПК – бали з поточного контролю; САЗ – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом балів (з точністю до 0,01); max Пк – максимально можлива кількість балів з поточного контролю. Відсутність студента на занятті без його опрацювання у формулі береться за «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення аспірантів оцінюються за дворівневою шкалою: *зараховано/ незараховано*.

Оцінка «зараховано» (60-100 балів) ставиться здобувачеві вищої освіти третього рівня, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбаченні програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1-59 балів) ставиться аспірантові, який не виконав передбачених програмою завдань і не опанував навчальний матеріал, відповідно, не може продовжити навчання без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «залік»

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Захист ІНДЗ	Загальний бал
Максимальний бал	10	20	25	20	25	100

9. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни використовується система інформаційних ресурсів: дидактичні, програмні, мережа Інтернет, бібліографічні, бібліотечні. Серед них нормативно-правова база (закони, постанови, положення, накази): сайти Міністерства освіти і науки України, Міністерства аграрної політики України, інтернет-ресурси, періодичні видання, наукові праці професорсько-викладацького складу, тези та матеріали наукових конференцій.

Засоби унаочнення та взаємодії:

1. Мультимедійні презентації у програмах Microsoft Office Power Point, Canva.
2. Відеоматеріали з каналу Youtube та публічні відеолекції іноземною мовою (Ted-cannel) в записі.
3. Зразки друкованих медіаджерел, схематизованих навчально-методичних матеріалів і довідкових статей.
4. Роздавальні матеріали – табличні й схематичні основи, інфографіка тощо.
5. Засоби зворотного зв'язку – інтерактивна дошка Padlet, сайт для інтерактивних презентацій і голосування Mentimeter, інші електронні пристрої, у т.ч. – персональні.
6. В умовах дистанційного навчання – застосунки платформи для відеоконференцій Zoom (або інший).
7. Telegram-канал.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

- Дем'яненко О.О. Активні форми взаємодії викладача і студентів у навчально-виховному процесі вищої школи : організаційно-методичні аспекти : навчально-методичний посібник [для викладачів і наставників академічних груп] / О.О.Дем'яненко. – Біла Церква: БНАУ, 2019. – 35 с.
- Каплінський В.В.. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. /В. В Каплінський. – Вінниця : ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. – 224 с.
- Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / В. П. Головенкін ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 290 с.
- Теорія і методика викладання у вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які навчаються за спеціальністю 133 – «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. – Електронні текстові дані (1 файл: 1,37 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 116 с.

Рекомендована література для самостійного опрацювання

1. ANNEX to the Proposal for a Council Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning [Electronic resource]. — Available at: <https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/annex-recommendation-key-competences-lifelong-learning.pdf>.
2. Charting the Course of Education and HIV (Education move). — Paris: UNESCO Publishing, 2014. — 187 p.
3. Higher education the attack of the MOOCs // The Economist. – 2013. – July 20th.
4. Абдалова О. И. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе / О. И. Абдалова, О. Ю. Исакова // Дистанц. и виртуал. обучение. – 2014. – №12. – С. 50–55
5. Азимов Э. Г. Массовые открытые онлайн-курсы в системе современного образования / Э. Г. Азимов // Дистанц. и виртуал. обучение. – 2014. – № 12. – С. 5.
6. Берестова А. Інноваційні технології та методи навчання у професійній освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nadoest.com/innovacijni-tehnologiyi-ta-metodi-navchannya-u-profesijnij-osv>
7. Бистрова Ю.В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України / Ю.В. Бистрова // Право та інноваційне суспільство. – 2015. - №1 (4). – С. 27-33.
8. Болонская декларация. Совместная декларация министров образования Европы Болонья, 19 июня 1999 года

9. Гордон Драйзен, Джаннетт Вос. Революція в навчання / Перекл. з англ. М. Товкало. – Львів : Літопис, 2011. – 544 с.
10. Доронина Н. Н. Организация учебного процесса в вузе с использованием активных методов обучения : методы обучения студ. в вузе / Н. Н. Доронина // Социология образования. – 2011. – №3. – С. 31–38.
11. Закон України „Про вищу освіту” : прийнятий 1 липня 2014 р., із змінами та доповненнями станом на 4 серпня 2015р. [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / П. Ю. Саух [та ін.] ; ред. П. Ю. Саух. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. – 443 с.
13. Лисенко М. В. Інноваційна парадигма вищої освіти України за умов переходу до інформаційного суспільства : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10 / Лисенко Микола Владиславович ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – К., 2013. – 16 с.
14. Нова парадигма освіти у глобальному світі [Електронний ресурс] // Режим доступу : dlse.multycourse.com.ua/ua/print_page/module/15#1]
15. Пихтіна Н.П. Основи педагогічної техніки : навч. посіб. / Н.П.Пихтіна. – К. : Центр учбової літератури, 2013. – 316 с.
16. Программа устойчивого развития на период после 2015 года // Международное бюро труда. – Женева, 2013. – Сессия 319. – С. 4. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/ed_norm/relconf/documents/meetingdocument/wcms_221646.pdf
17. Теорія та практика змішаного навчання : монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХП», 2016. – 284 с
18. Технології професійного розвитку педагогів: методичний poradник / Упорядники: Тамара Михайлівна Сорочан, Марина Іванівна Скрипник; навч.-метод. посіб.; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менедж. освіти». – К., 2016. – 231 с.

Інформаційні джерела

- Prometheus : платформа масових відкритих онлайн курсів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://prometheus.org.ua/>
- Креативність та освіта: чому це має значення // ВИЩЕ : Спільнота для навчання та викладання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://gohigher.org/creativity_and_education
- Метод шести шляп мышлення Едварда де Боно // На волне Перемен. Лучше и лучше! [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://30kapel.com/metod-shesti-shlyap-myshleniya-edvarda-de-bono/>